

ADABIYOT DARSLARIDA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI VA SAMARASI

Mamatqosimova Maxfuza Ro`zimurodovna

Jizzax viloyati Forish tumani 8-maktabi

ona tili va adabiyot fani o`qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu ilmiy maqolada yuqori sinflarda ona tili dars jarayonida interfaol usullardan foydalanishning ahamiyati o`rganiladi. O`quvchilarning faolligini oshiradigan turli xil metodlar aks etgan.

Kalit so`zlar: interfaol usullar , zamonaviy gadjetlar innovatsion texnologiyalar kun tun aqilni charxla medodlari

KIRISH.

Xozirgi kunda adabiyot darslarida o`quvchilarni darsga jalb etish va uning qiziqitirish olish , esda tez saqlanib qolishi uchun turli xil metodlardan foydalanish juda yaxshi samara bermoqda. Dars jarayonida turli metodlardan foydalanish o`qituvchidan o`z ustida ishlashni, o`quvchidan fikrini bemaol bayon eta olishga o`rgatadi. Ma`lumki hozirgi kunda interfaol metodlarning 100 dan ortiq turi mavjud, ulardan ko`pi sinovdan samarali o`tgan. Interfaol metodlar deganda birinchi o`rinda hayolimizga keladigan narsa biz zamonaviylashgan maktab emasmiz, bizda electron doska zamon talabidagi sinf xonalari yo`q deb o`ylaymiz. Lekin oddiy oq qog`oz rangli qog`ozlar turli o`quv qurolaridan foydalangan holda darsni juda qiziqarli va esda qolarli qilib o`tish mumkin . Adabiyot darsida eng ko`p qo`llaniladigan metod o`qituvchining bayoni metodidir. Bayon metodida o`qituvchi o`tayotgan yangi mavzusini og`zaki bayon qiladi. O`tayotgan mavzusi oldindan o`quvchilarga qisman tanish bo`lgan bo`lsa notanish qismlari haqida ko`proq ma`lumot beriladi. Yangi o`tilayotgan mavzu oldingi mavzularga bog`lab o`tilsa dars samarasi yana ham qiziqarli bo`ladi. Suhbat o`quvchilar nutqini oshiradi. So`zlashuv madaniyatiga o`rgatadi. O`tilganlarni mustahkamlash uchun test metodidan xam foydalaniladi. Xar chorak davomida o`quvchilarga o`zlari test tuzish metodini qo`llansa yil davomida yig`ilgan testlarni o`quvchilarning o`zlariga berish orqali mavzularni mustahkamlash mumkin. Dars yanada qiziqarli va esda qolarli bo`ladi.

MUXOKAMA METODI.

Talim berish jarayonida o`quvchi va o`qituvchi bilan bo`ladigan muloqatni erkin va faol bo`lishi uchun bunday metodlar yaxshi samara beradi. Metodlar qo`llab dars o`tish dars samarasini oshiradi.

Interfaol metodlar har bir o`quvchi tomonidan o`z qobiliyatlariga qarab o`zlashtiriladi. Bunday metodlar jamoaviy yoki yakka tartibda ishlashga o`rgatadi. Interfaol metodlar talimning asosiy metodlari hisoblanadi: baxs munozaralar o`tkazish o`quv materialaridan foydalanish fikrini erkin qo`rqmasdan bayon eta olish imkonini beradi.

Interfaol metodlari turlari juda ko`p bo`lib ularni dars mavzusiga moslab tanlash va tegishli tayoorgarlik ko`riladi. Interfaol metodlardan samarali foydalanish uchun o`quvchilarning tayoorgarliklariga o`ziga xos talablar qo`yiladi, o`quvchilar darsda faol ishtirok etishi uchun zarur bilimlarni olishi uchun, muloqatga tayoorgarlik mustaqil fikrlash o`z fikrini erkin bayon eta olish va boshqarishdan iboratdir. Mashg`ulotda vaqtdan unumli foydalanish juda muhim sanaladi. Buning uchun o`qituvchi zarur jihozlarini darsga tayoorgarlash oldindan mukammal tayoorgarlik ko`rish mashg`ulot maqsadini aniq belgilab olish o`quvchilarga samarali foyda beradigan taraflarini kuchaytirish. Bunda darsni qiziqarli tashkil eta olish yangi bilimlarni berish yangi ko`nikmalar shakllantira olish bilimlarini mustahkamlash fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda fanning imkoniyatlarini interfaol usullardan foydalangan holda yoki boshqa usullardan foydalanib dars samaradorligi oshiriladi.

FIKIRINGNI TO`LDIR.

Bu metod o`quvchilarni yanada ko`proq o`qishiga undaydi. O`qituvchi darsga kirib o`quvchilar bilan salomlashgandan keyin turli rangli qog`ozlardan tayoorgarlangan Ven diogramasidan foydalangan xolda diogrammaning o`rta qismiga o`tilgan darsga doir birorta so`z yozadi o`quvchilar diogrammaning ikkita tarafiga shu mavzuga mos malumotlar yozishi kerak bo`ladi. Shu metod orqali o`tilgan darslarni mustahkamlash mumkin. Bunda o`qituvchi o`tgan mavzuni o`quvchilar yozgan javoblariga qarab baholaydi. Metod orqali o`quvchilar ko`proq o`qishga erkin fikrlashga o`rganadi.

QADAMMA QADAM .

Bu metod orqali o`quvchilardan 6 nafari do`skaga chiqariladi. O`quvchilarga xar biriga bittadan rang aytiladi o`qituvchi tomonidan tayoorgarlangan 6 xil rangdagi kubk tashlanadi qaysi rang tushsa ana shu rang egasiga savol beriladi savolga javob bergan o`quvchi oldinga bir qadam tashlaydi o`yin shu tariqa davom etaveradi. Maraga birinchi kelgan o`quvchi g`olib sanaladi. Bu metod o`quvchilarni butun o`tgan mavzularni takrorlab mustahkamlab olishiga yordam beradi. Mavzular har darsda takrorlanib savol

javob ilinishi orqali o'quvchi bilimlari oshib ko'proq narsalar esda saqlanib boraveradi. Dars xam juda qiziqarli o'tadi . Metodlar va interfaol usullar orqali o'tilgan dars o'qituvchiga ham o'quvchiga ham juda ko'p foyda beradi . O'qituvchi darsga tayyorgarlik qilish jarayonida mavzuga moslab o'zi xam turli xil metodlar yaratishi mumkin bu o'qituvchining o'z ustida ishlashiga undaydi. O'qituvchi bunday metod va interfaol metodlar yaratib o'z kashfiyotlarini fanga yangilik sifatida kirgazishi mumkin. Fanga kiritilgan yangiliklari orqasidan o'qituvchi o'z o'rniga ega bo'lishi mumkin.

XULOSA.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, adabiyot fanida qo'llaniladigan metod va interfaol usullardan foydalanish dars samaradorligini oshiradi. O'quvchilarni darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, o'qituvchini darsga tayyorgarlik qilib kelishga undaydi. O'quvchilarni erkin fikrlashga o'rgatadi darsga qiziqish bilan etibor beradi o'tilganlarni yodida yaxshi saqlab qoladi. Metodlar o'quvchilarga bilim olishlari uchun juda qulay vosita hisoblanadi. Men doim interfaol usullardan hamda metodlardan foydalanib o'tiladigan darslar samarali bo'lishini bilgan xolda darslarimni metodlar qo'llagan holda o'taman. Bu men va o'quvchilarimga samarali foyda beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. G'ulomova M. X, Sobirov N.K Yangi innovatsion texnologiya yordamida ta'lim samaradorligini oshirish usullari. Innovatsiya o'quv jarayonida (tezislar to'plami) T2009
2. Bobomurodova A onatili va adabiyoyt darslarida o'yin topshiriqlardan foydalanish T. Musiqa 2009
3. Anderson T (2008) onlayn talim nazariyasi va amaliyoti. Atabaska universiteti matbuoti
4. Miller, T(2019) Talimda o'quv natijalarini oshirish samaradorligi. Talim texnologiyalari tadqiq etish 67(1*)